

*МАТЕМАТИКА И МАТЕМАТИЧЕСКО ОБРАЗОВАНИЕ, 2011
MATHEMATICS AND EDUCATION IN MATHEMATICS, 2011
Proceedings of the Fortieth Jubilee Spring Conference
of the Union of Bulgarian Mathematicians
Borovetz, April 5–9, 2011*

СЕМИНАР

**“СТАНДАРТИЗИРАНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО
МАТЕМАТИКА – ЦЕЛИ, ФОРМАТИ, ВЪЗМОЖНОСТИ”**

Снежинка Матакиева, Мадлен Христова

Съвременните тенденции в образователните политики и изискванията на европейската програма “Образование и обучение 2020” налагат формулиране на образователните цели и стандарти по математика, фокусиращи образователния процес върху формирането на умения за справяне с проблеми, произтичащи от реални ситуации. Това от своя страна изисква изработването на надеждни индикатори за качеството и резултатността на обучението по математика. Формулирането на адекватни цели и стандарти за оценяване на резултатите, както вътрешно, така и външно, дава възможност не само да се оцени ефективността на образователната система, но и да определи факторите, които допринасят най-много за по-добрата подготовка на учениците.

Към настоящия момент националното външно оценяване по математика се осъществява чрез писмени изпитвания-тест за установяване постигането на очакваните резултати от обучението, определени в учебните програми по математика за съответния клас (5–7 клас), етап (4 клас) или степен (държавен зрелостен изпит). Целта на външното оценяване в средното образование (дефинирана в нормативните документи) е да се измерят постиженията на учениците в края на съответния период съобразно държавните образователни изисквания за учебно съдържание, като се:

- определи процентът ученици, покрили държавните стандарти;
- разделят учениците на групи, съобразно праговете за покриване на съответния процент учебно съдържание;
- определи степента на успеваемост на учениците по конкретните стандарти.

Акцентът при това оценяване на базовите знания и умения по математика е поставен върху способността на учениците да разпознават математически обекти, да възпроизвеждат правила и свойства и да изпълняват алгоритми. Резултатите от проведените международни оценявания (не само по математика) недвусмислено показват, че обучението на учениците, в частност и по математика, основно е ориентирано към запаметяване и възпроизвеждане на дадена информация.

Очакваните резултати от проведените в периода 2008–2010 г. национални оценявания и изпити са предпоставка и следствие от постигането на резултатите по дейностите, определени в Програмата за развитие на образованието, науката и младежките политики в Република България (2009–2013 г.), свързани с констатациите:

- Необходимост от създаване на единна система за оценяване на ученици, учители и училищна среда и усъвършенстване на системата за контрол и оценка.
- Недостатъчно използване на натрупаните резултати и направените изводи от проведените етапи на външно оценяване за назоваване на проблемите и възможностите за решаването им.
- Несъответствия между държавни изисквания и учебни програми; повторения, липси, несъобразеност с възрастови особености.
- Разминаване на резултатите от обучението с обществените очаквания; липса на практически умения за справяне.

В процес на разработване са рамката и стандартите за вътрешно оценяване.

Актуализирането на държавните образователни изисквания, свързани с предстоящото приемане на Закон за училищното образование, и на учебните програми по математика са достатъчен довод да се преосмислят целите, рамката и стандартите за вътрешно и външно оценяване. Поставените цели и постигнати резултати трябва да дадат възможност да се определят:

- индикатори за измерване степента на готовност на учениците за изграждане на функционална математическа грамотност;
- нивата на способност да се анализира, осмисля и представя решение на ситуации, близки до реалните, със средствата на математиката;
- характеристиката и оценката на състоянието на действащата към момента учебна програма, индекси на целите и темите в учебните програми по важност;
- стандартите за успеваемост по математика в тази образователна степен;
- маркери за постижимост на всеки от определените държавни стандарти в края на оценявания период;
- възможности за оптимизиране спецификацията и съдържателната рамка за национално външно оценяване по математика в края на клас, етап или степен на образование;
- съдържание и методика на оценяването, поставящи акцент върху уменията да се чете с разбиране; да се решават проблеми в многообразие от ситуации.

В работните материали на семинара са включени, както такива по така дефинираните проблеми, така и въпросници, в които се представят информация и конкретни предложения.

Снежинка Матакиева

Министерство на образованието, младежта и науката

e-mail: s.matakieva@mon.bg

Мадлен Христова

Център за контрол и оценка на качеството на образование

e-mail: m.chritova@mon.bg